

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Egyes szám ára 10 Ft

Lopunk számára külföldi hirdeményeket elfogad: Hasenstein és Vogler Hamburg és Altonában; Molien Ottó, majna-melléki Frankfuriban; Oppelik A. Bécsben; Laffitte Bullier és társa Párisban; Goldberger A. T. Berlinben; Wachter G. és Brauner J. G. Bécsben.

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 6 Ft, fél évre 3 Ft, három hónapra 1 Ft, 80 kr. Szerkesztő és Adóhivatal a piacz-u czai Csanak-házban.

Hirelési díj: Négyhúsos petit sonett egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromszornál 4 kr, többszörinél vagy nagy terjedelmű hirdetésnél árszámítás.

A debreczeni állandó színház.

(Vége.)

A színház melléképületeinek czélszerűen mikép lehet beosztásra nézve sokban egyet értünk M. urral. Azon hiányon, — melysrint nincs oly kisebb terem, ahol a működők az előadás előtt összejönnének, hogy a rendezőség szemlét tarthatna fölöttük, vagy az illetők öltöztetik és szerepükhöz előre beilleszkedniük — nézetünk szerint is okvetlenül segíteni kell a különben is tulságos számmal levő öltözőszobák falainak mindkét oldalról való áttörésével, amidőn ekép 3 öltözőszobából, említett czélnak teljesen megfelelő terem alakítható.

Ami a könyvtári és ruhátári termet illeti, ha szükségeltetik, nem leend nehéz ama számfölötti apró szobákból áttörések vagy ajtóvágások által e czéllra újabb foglalásokat tenni. Nagyobb hiány az, mi M. urnak méltó aggodalmat okoz, hogy t. i. nincs próba- és két zongora-szoba, hol a kardalokok külön s a magán énekesek is külön vennék leczkéiket s az olvasó- és énekgyakorlatok tartatnának.

Véleményünk szerint azonban ezen sem késő még segíteni olymódon, hogy az önállólag épített tervezett festő-terem és kassirozó nagyobb szoba mellől, az említett czélokra alkalmas, tágas helyiségek se feledtessenek ki.

A festő-teremnek M. ur nézete szerint oly térségének kell lenni, még pedig emeletre, hogy alul a föllécezesek, fölrámázások történhessenek és pedig úgy, hogy a teremből középen egy hosszú nyíláson eresztethessenek le a kész díszletek és úgy fölrámázottan az alsó osztályból egyenesen a színpadra, melynek ez épülettel összeköttetésben kell lenni. A festő-terem tehát oly térségű legyen, hogy a színpadhoz mért két egész függöny és nyolcz színtal egyszerre feszíthetessenek ki padlózatán s míg egyik alap befestése szárad, addig a másikon a festő ecsete járhasson, hogy ne kelljen időt vesztegetve egyik díszlet után a másikkra várakozni.

Teljesen osztjuk e véleményt s hiszszük hogy ez, az építésnél, az illetők figyelmével találkozáva, uralkodni fog.

Tekintetbe veendőnek tartjuk még a M. ur által idézett következő hiányokat; nevezetesen:

A színpadmelléki és alatti szobákból, zenekarból igen szűk lépcsőzet vezet mint közlekedési út a színpadra, innen pedig 3 keskeny ajtó ki a nyílt-térre, mi, tűzveszélyen kívül is megzorított közlekedés. Előadás alatt a díszítmény kisebb darabjai s állványok zárják el a színpad hátsó nagyobb ajtaját. A díszítmények gyors be- és kirakása, föllállítás és szétbontásánál nem lehet tekintettel lenni az ajtókra s a színpadra szolgáló szűk lépcsőzet is gyakran eltörölve a díszítők gyors működése által a díszlet-daraboktól: a szereplők könnyen az öltözőbe reked, kivált ha a jelenet közepén van dolga, ép így a zenekarból azon egyének, kiknek jelenés közben a színpadon van teendőjük. Ha pedig tűzveszély tör ki, akkor az alsó rész a színpad alatt vesz el, a felső pedig csak az öltözőszobák ablakain menekülhet, a zsinórpadon levők pedig a soufflák régióban; mert azon a zsinórpadra vezető tölcser-alaku lépcsőzetben nem lesz idő körül és lefutni a színpadra, mivel annak léghuzamos ürje azonnal fojtó füsttel telik meg.

Ez eshetőségre nézve, szükségesnek látja M. hogy ur mindkét oldalon az öltözőszobák közepén a nyílt-térről egy ajtó legyen kis folyosóval, honnan a színpadra és oldalt az öltözőszobákba lehessen jutni, nem pedig a színpad háttéréről a színpadra és öltözőkbe. Szükségét látja azonkívül annak, hogy a zsinórpadról mindkét oldalon, az első függönyök mellett, gyorsan leereszkedő és fölhajtó gép-kosár, melyen előadás alatt a hangot fölvezető csövezet és a már megfűtött lépcsőzeton kívül is a leggyorsabb közlekedés legyen a színpaddal, rendező és ügyelővel. Szükségét látja továbbá annak is, hogy a színpad alá mindkét oldalról egy-egy széles ajtó épüljön a kültér felől, ahol egyszerűsége a színpad alá tartozó díszítményeket előadás alatt és még jelenet közben is, minden zaj és akadályozás nélkül be és ki lehessen hozni. Végre, szükségét látja egy díszlet rakhelynek, melyben a szám- és szükség feletti állványok, bakok, kötéllépcsőzetek stb. álljanak és hogy a sugályuk mellett, jobbra és balra a színpad alatt egy elválasztó kis folyosón és két ajtón legyen a közlekedés a zenekarral, a jelenben ott álló és a zenekar nagy részét tartalmazhatolenné tevő két lépcsőzet elválóltassék s töltöztesék be egyfelől a dobok, másfelől a kürtök számára.

Mindenetre ohajtandó, hogy ezen fölhozott s részben nggasztó hiányok átvizsgálására illetékes, szakértő-bizottmány küldessék ki, hogy a czélszerűnek és szükségesnek mutatkozó változtatások legott munkába vehetessenek.

Befejezésül a színtársulat szervezkedése, elhelyezése és berendezéséről, előadásokról s az első idényről szól M. ur cikke. Helyesen jegyzi meg cikkiről, hogy minden az első év sikerétől függ és hogy az első színi idény határozza meg a színház életét egész évtizedre. Egyezünk M. urnak ama véleményében is, hogy az igazgatóval való szerződés legkevesebb 3 évre kötésessék, olymódon, hogy az első próba-év legyen s csak ennek eredménye után lépjen érvénybe a két utóbi év; de ez esetben a legnagyobb szükségét látjuk egyszerűsége miatt oly szigoruan ellenőrködő bizottság föllállításának, mely által — tekintettel a színház jövőjére — lenne a kijelölt darabok előadása, vagy nem adása meghatározandó. Mert pár rosszul sikerült próba-év oly sok anyagi és erkölcsi kárt vonna maga után, mit néhány évtized alatt sem lehetne helyrehozni. Ily bizottmány előtekintő figyelmek okvetlenül kiterjedne aztán arra is, hogy ezen egyáltalában nem üzárkedésre hanem magasabb szempontból emelt színházunkból, holmi látványos, szemképrázoló kauldros darabok, — melyek bár szerfelett jövedelmezők lehetnek ideig-óráig, de a komoly és nemesebb irányú művek élvezésétől a kedvet elvonják, az izlést feletle rontják s az erkölcsiség megméltelyezésére szolgálják — kizárassanak.

Ami az operának a szerződési pontokból való kitérését illeti, ebben egyáltalában nem értünk egyet Molnár urral; mert a tapasztalás eléggé igazolja, hogy Debreczenben az opera a

legjövendelműbb. Nem kell, hogy folytonosan, egész idényen át dalnő-társulat működék színházunkban, mert ez így költséges lévén, a jövedelmet felette apasztaná; azonban jeles énekesek és énekesnőknek néhány vendégszerepre szerződése által az operakedvelők igényeinek is eleget lehet tenni, anélkül, hogy e körülmény a színművészet kifejlődését veszélyeztetné.

Mikint már egyszer nyilvánítottuk, mi nem azon értelemben veszszük az állandó színház eszméjét, hogy abban a tagok állandóul, egész éven át működjenek, sőt határozottan merjük állítani, hogy a debreczeni színháznak csak egy leend szép jövője, ha évenként 4—5 hónapon át, t. i. a nyári idény alatt, a társulat Várad vagy Miskolczon működik s csak az ősz végével tér tulajdonképi tüzhelyére Debreczenbe vissza, amidőn a mezei munkálkodások bevégezvék s lakosainknak több ideje s módja nyílik a színház látogatására.

Őszintén pártoljuk M. urnak azon indítványát, miszerint a színház megnyitásának emlékeül egy történeti tragoediára s abszolút becsül vigjátékra a város bizonyos összegű pályadíjat tűzzön; csak azt tesszük még hozzá, hogy igen kívánatos lenne, ha e pályaművek Debreczen történelméből s illetőlg társaséletéből merítenének.

Nem tudjuk mi okból nem nyitattott pályázat eddigelé a társulat igazgatóságára. Eljutott ugyan hozzánk is a híre, hogy egy s z i u és z és egy költő versenyének kéz alatt az igazgathatásért. De ily nagyszerű ügyben ez csak h o l t v e r s e n y e k tekinthető, midőn jól tudjuk, hogy a debreczeni színház igazgathatásért számosan versenyeznének, kik csak azt várják, hogy pályázat nyitassék.

Távol legyen, hogy mi az előre jelentkezettek közül akár egyik akár másik versenyzőnek becséből vagy illetékességéből legkisebbit is levonnánk, de közös érdekünket tartva szem előtt, nagyon ohajtánók, mikép a pályázat országosan kihirdetessék s ezáltal a versenynek szabadab tér engedessék — és ekkor: g y ő z z ö n a l e g j o b b!

Sajnos, hogy azon színiügyi bizottmány, mely 1861-ben a városi képviselő-test kebeléből kiküldetvén, állandó színházunk ügyét oly hév buzgalommal karolá fel, tevékenysége teréről lezserítatott s mindeideig e fontos ügyben egyszerű véleményadásra sem kéretett föl, daczára annak, hogy azok, kik akkoron ez ügy vitelével megbizattak, mind olyanok, kik városunk fő értelmiségét képezik s a felmerülő kérdésekhez avatottsággal szólhatnának s kiktől a kezdeményezés legfőbb érdeme különben is soha el nem vitatható.

Midőn e sorainkat ezenel bezárjuk, azon ígérettel tesszük ezt, hogy közelebbi alkalommal állandó színházunk építésének rövid történetét is adni fogjuk.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamarának emlékirata

az angol kamarák egyesületének ismeretes felhívására a szabad kereskedés behozatalu ügyében.

(Vége.)

A szabadkereskedésnek elősegítőül szolgál a magyar korona országainak földirati fekvése is, mert a szerencsés helyzetű s a kereskedői világban most sem ismeretlen flumei tengeri kikötő útján, mihelyt a zágráb-kottori, károlyváros-flumei, a nagyvárad-szeged-eszék-flumei vasut-vonalok megépítetnek, a legtávolabb eső világ-piacokkal egybekötöttébe jöhet; — továbbá mert Magyarország, Nyugat-Európa nézve természetes útja a keleti világkereskedésnek szárazon, mely az annyira ohajtott nagyvárad-kolozsvár-brassó-gala-ozai és debreczen-szatmár-sziget-czerenowiczi vasutak megépítésének által azonnal megnyílik; — elősegítőül szolgál a nagyszerű Dunna folyón kívül számos nagy folyamra is, melyek részben már is hajózhatók s még inkább azát tehetők.

De másfelől az ausztriai kézmű- és gyáripari üzök országokra nézve is kívánatos, hogy a külforgalmi vámjegyzék s az egyedürségi rendszer a szabadkereskedelm alapvelei szerint szabályoztassanak, mert csak is a művelt külfölddel megnyitandó szabad verseny folytán remélhető, hogy a most is már számos külföldi gyártmány jószág s az üzlet terjedelme egyaránt emelkedni fog, — ezenkívül, minthogy az említett országok nem tulnyomólag iparos országok, terményeikkel is nagyobb forgalmat tehetnek mint eddig, ami magokkal a német vám-egyleti országokkal, — hol a földművelés fejlődött fokozott áll, — el nem érhető.

A védvám-rendszer hátrányát — amennyiben a gyáriparos országokat feles árúknak a külföldre nagyobb mennyiségben való kivitelében akadályozza — már maga azon körülmény is igazolja, hogy valahányszor a lakháninenni országok különben is kedvezőiten gazdasági helyzetét — mikint a közelebbi években — elemi vagy más esapások sulyosítják, a küzeli viszonyonál fogva az ily esetek az ausztriai gyáriparos országokban mindannyiszor az üzletek pangását sőt felakadását következtetik, szóval azokra káros és veszélyes befolyást eredményeznek.

Igaz ugyan, hogy az Ausztriában divatozott tiltó majd az azt követő szigorú védvám-rendszer miatt, mely a belől nyújtott nagy kedvezések mellett is lebilincselte az előhaladásban való igyekezetet — s több tekintetben elhanyagolást szült, a szabadkereskedési rendszer azonnal alkalmazása folytán némely közepszerőségig vergődhetett gyáripar kezletben szenvedni fogna, azonban nem lehet figyelem nélkül hagyni, hogy az olyan ipar-vállalatok, melyek eloterével nem bírnak — mikint az üvegházban tengődő növények a szabadba ki nem ültethetők, — a versenyt soha ki nem állják, míg ellenkezőleg az eloterével bírók, annak szabad levegőjében gyorsan kifejlődnek.

Azon alapelv tehát, mely a közös választás-tervezeten elömlik, hogy t. i. Ausztriának a védvám-rendszerhez mindaddig ragaszkodni kell, míg kereskedelmét s műiparát teljes virágzásra nem emeli, a szabad versenyt határozatlanul hosszú időre kizárni, ezáltal nemcsak a gyáriparos országok, hanem általában a birodalom anyagi előmenetelét megkötni kívánja.

Nem hiszszük ugyan, de azt aligha hiszi maga a tekintetes ka-

mara is, mert hiszen kinyilatkoztatta, hogy jelen kérdésben csak alsó-ausztriai szempontból indul ki, hogy ezen elv magukban a gyáripari üzök országokban is általános elfogadást nyerne; azonban a legközelebbi évek alatt szerzett tapasztalásból sajnosan kellett mégis megérteni, hogy az eddigi hiányos kereskedelmi rendszernek, mely általában a birodalom, különösen pedig a magyar korona országai fejlődésének hátrányára szolgál, — folytonosan számos szószólói találkoznak; — holott tudva van, hogy Anglia s Franciaország mellett több — Ausztriával szomszédos állam, kereskedelme s műipara fejlesztésében évenként nagyszerű előhaladásokat tesz, sőt Oroszország is kibontakozva a hűbéri rendszerből, nemzetgazdaságának emelése végett nagyszerű vállalkozásokat épített; mindezek arra mutatnak, hogy egyesek muló előnyéért, országok jövő boldogulhatását feláldozni, illetőlg Ausztriában továbbra is szűk korlátok közé szorító kereskedelmi politikát követni, magukra a kézmű- és gyáriparos országokra nézve is, a dugárusságnak inkább-inkább terjedése s nagy megrázkódások kikerülése tekintetéből, immár nem tanácsos.

Ezen kereskedelmi és iparkamara tehát a legnagyobb örömmel üdvözlö Nagy-Britannia és Irland kereskedelmi kamarái egyesületének a gyakorlatból kifolyó intő szótátát a következes kezdeményezésért s azon meggyőződésben van, hogy miután itten a védvám-rendszer alatt nem fejlődhetett ki oly ipar, melynek fenállását a vám-védelem feltételezné, — nem csupán 1.600.000 lakost számláló 721 □ mért-föld területű kerületének, hanem, miután ennek viszonya a többivel egy és ugyanaz, a magyar korona országai közös érdekének s a kor kívánalmának tesz eleget, amidőn a szabadkereskedési elvhez való alkalmazását nyilvánítja s ebből folyólag amidőn kimondja, hogy a hazai viszonyok között igen is Magyarországára nézve halogatás nélkül kívánatos lenne Angliával szabadkereskedési egybekötöttsébe lépni, mert csalhatatlan, hogy az Angliával való szabadkereskedési összekötöttsé által, — mely a termények és készítmények ünkités és külcsonús vásárlását eredményezné, — amidőn annak hasznát tennék, másrésztül Magyarországnak ohajtott vagyonosodását emelnék, amennyiben az itten nagymennyiségben előállítható, azonban eddig kéllően nem értékesíthetett természetnyainknak, melyek közül buzát, lisztet, repjét, kendert, dolányt, bort, gyapjút, már is adhatunk, Anglia legjobb, legbiztosabb vevője lenne, — és mert elváltállan, hogy Magyarországnak, hol a műipar, kereskedés nagyon kezdetleget, tehát nagy megrázkódások még most nem érhetnek, a természet-től megáldott földje pedig terjedelméhez s termőerejéhez képest biztos forgalmat tehetne más országokhoz is bőven szolgáltatathatna, a nemzetgazdálkodás legjobban előmozdítatnék a nagyon művelt gazdag és műszorgalmas nemzetekkel való szabadkereskedés által.

Mely nézetéhez azért is ragaszkodik ezen kamara, mert tekintettel nagy hátramaradásunkra, továbbá arra, hogy Magyarország csupán földművelő ország nem maradhat, ideje lenne már hazánkra nézve oly állangazgálkodási rendszert alkalmazni, mely annak jogos igényeinek, jövő hivatalának megfelelné s meg van győződve, hogy az ország szellemi és anyagi fejlődésének nagy hátrányára oly régen szünötelő hazai törvényes országgyűlés, melynek várva várt összehívására a közel jövőben immár remény mutatkozik, csalhatatlan a szabadkereskedési rendszer, mint Magyarország természetes kifejlődésére egyet-dül ezrelavezotott pártolandja.

Mindezeknél fogva ezen kamara az angol kamarák egyesületéhez juttatni szándékolta közös választásuk csak egy adhatná szavazatát, ha hogy az a fontebbiek szellemében lenne szerkesztve, ellenkező esetben — más ut hiányában — tiszteletteljesen szólítja fel a tekintetes alsó-ausztriai kereskedelmi- és iparkamarát, hogy ezen osztatlatul kifejezett nézetét tolmácsoló iratot, az angol kamarák egyesületéhez eljuttatni sziveskedjék.

Debreczenben, a kereskedelmi- és iparkamarának 1865, január 21-én tartott rendes üléséből.

Borghofer István, elnök.
Simonffy Imre, titkár.

Japan.

(Kivonat, Dr. Zimmermann „Materische Laender und Volkorkunde“ (Berlin 1863) című munkájából.)

(Vége.)

A japáni kormányzat két hatalom különös tulajdonságát tünteti elő, mely egyidejűleg, rendezett s az ország törvényei által szabályozott módon egymás mellett országol; Japánban egy katonai és papi császár létezik. A Taikun ha szorosan vegyedik a dolgot, tévesen nevezetik császárnak az európalak által, mert ő csak kirendeltje s helytartója a Mikadó-nak, ki valódi fejedelme Nipponnak. Képviselője ez az ősrégi, az istenekről származó uralkodócsaládnak, de sokkal magasabban áll, annyira isteni eredetű, hogy e világ dolgaival nem foglalkozhatik s azért gondjait helytartójára a Taikunra bizza. Eredetileg ez semmi egyéb mint a Mikadó háziudvar mestere; de mégis úgy történt, mint egykor a régi Frankonban, — midőn a legfőbb méltóságok látták, miszerint az őseredetű királyi család minden erőlyt elvesztette; ezen utóso japáni Merovinget nem zárták ugyan be nyírott föl a kolostorba, de mégis egy pompásan ékesített tempelbe; itt a tényleg foglyot félistenné tevék s elhítték a néppel, hogy fenséges eredetűek s sokkal inkább illő mostani állapota az előbbinél.

Ily bitorló módon vetette fel magát az új dynastia egy le-tett császár trónjára, a legmélyebb tiszteletet színelve ezen ur fensége iránt s folyvást úgy mutatván őt be, mint az egész szigetország hatá. uan hatalmu uralkodóját.

E nézetben alapszik a japáni alkotmány egész mesterségesen épülete. A Mikadó mint előbb Munkóban székelt, a nap finnak ön-városában, — körülveve pompás udvarattal, tárgya mindenki tiszteletének, igen a Taikun az ő vezárlja a diktatóri tiszteletének is. Alomazóru létele teljes palotája kőszánczúig terjed, melyet elhagyva tiltja a hajthatlan politika; de udvara gyűlöntje a költőknek, zenészeknek, művészek s állangviszsgálóknak s így meglehetősen kellemesen töltheti idejét. Ezenkívül táplálásra hi-hetlen forgalom és gond fordítatik, számára a rizs szemenkint kiválasztatik, egy öltöny-darabot egyszerűen többször nem ve-

A mult vasárnap tartott színházi álczás-bál nem a legkedvezőbbben telt ki. — Ugylátszik a bohókodások sem gyakorolnak valami nagy hatást a pénzsűk világban.

Közelebbi hétfőn, csapóútván egy veszett eb nagy rémulést okozott, mig nem egy udvarban agyonlövetett. Beszéli, hogy több utjába esett nőnek tépte meg ruháját, azonban szerencsére testi sérülés egyik nőn sem történt.

Müller Ignác helybeli baromvros, állítólag oly szert talált fel, mely a keleti marhavészre óvszerű alkalmazható s egyszersmind gyógyító hatással bír.

A mult napokban egy szegény ember, ki a nagyerdőre kimenve, tüzelől száraz galyat szedgetett, oly szerencsétlenül járt, hogy amidőn egy magasan levő galy levágása végett a fára mászott, lábai alatt az ág letört s a szegény ember alázuhavva, rögtön kimult.

Ugyhalljuk az idén a dohánytermelők száma városunkban jelentékenyen szaporodott.

A helybeli kereskedő ifjuság által a kaszinó teremében mult évi deczemberhő folytán rendezett táncgyakorlatok kiállításai költségeire magok közt kivettett összegből meggazdálkodott 21 frt 90 krt, a kaszinó könyvtára gyarapítására följárván, azt az egyet elnökének már tényleg kézbesítette a nevezett ifjuság, melynek az egyet iránt tanusított e figyelméért a folyó hó 4-kén tartott választm. ülés jegyzőkönyvébe, elismerő köszönet igttatott be.

A főiskolában f. hó 16-kán kezdődtek meg a szigorlatok s tartanak e hó végeig. A második félévi tanfolyam márczius 6-kán veszi kezdetét. A polgári s elemi iskolák nyilvános vizsgálatai következőleg tartanak: polgári iskola f. hó 26-kán d. e.; IV. elemi iskola 27-kén d. e.; III. elemi iskola első parallel osztálya d. u.; III. elemi iskola második parallel osztálya d. u.; II. elemi iskola első parallel osztálya d. u.; II. elemi iskola második parallel osztálya d. u.; I. elemi iskola első parallel osztálya d. u.; első elemi iskola második parallel osztálya d. u.; mind a főiskola épületében; a czeplédutcai elemi fi-iskola d. u. az iskola helyiségében; az ispotályi elemi fi-iskola 3-kán d. e. az iskola helyiségében.

A „Gresham“ élet- és évjáradék-biztosító társaság főingyöne városunkban Kátz Jakab ur lett.

A péterfői színházban ma este operette-előadással egybekapcsolt álczás bál leend. Kezdeté 8 órakor, amidőn 11 óráig opera-részek, táncz és zene adatik elé; 11 órakor álczás menetek rendeztetnek s végül a „Tíz leány s egy férj sem“ ezimű operette játszatik el.

A főiskolai tanári kar által tervezett időszaki fölolvadásokat illetőleg a következő felvilágosítást vettük: — „Az indítvány a tanárkar több tagjától és a főiskolával közelebbi viszonyban levő férfiakból álló magán társalgás közben merült fel, elvileg el is fogadtatott s ketten küldettek ki annak bővebb alakban kifejtésére s később terjesztett a tanárkari gyűlés elé s el is fogadtatott oly módon, hogy tartassanak tudományos de nemcsak szakemberek által élvezhető, hanem népszerű modorban kidolgozott értekezések, fölolvadások, az azokra önként ajánljukok által, a tudományt kedvelő közönség és felsőbb tanuló ifjuság számára a téli hónapokban által; de mivel jelenleg az iskolai félév berekesztése közeledtével többnemű iskolai teendők veszik igénybe mind a tanárok mind a tanuló ifjak idejét, az indítványozott fölolvadásokat nem látják jómóddal megkezdhetőnek.“ Tudunkra már régebb időkben tartattak ily népszerű fölolvadások a közönség számára, de azok, a csekély mérvben mutatkozott érdekltség miatt megszüntek; legujabban pedig 1853-ban tartattak ugyanoly fölolvadások a téli hónapokban a felsőbb tanulók számára.

Beszéli, hogy Szerdahelyi K. nem hajlandó a pesti nemzeti színházat elhagyni és így csak azon esetben vállalná el a debreczeni színház igazgatóságát, ha Szilágyi Béla urat (I) mint igazgatótársat magának megnyerhetné. Mi ezt teljességgel nem értjük s megvalljuk e hírek kevés valószínűségét tulajdonítunk.

A helybeli zenedegylet, boldogult Farkas Ferencz oroktáruk zenei egykori elnökének emlékére, olajba festett arcképpel ohojtá örökíteni. A gyűnék kégyelet e jelvénye, az elhunytak lehelőleg sikerült fényképe után, ifjú művész hazánkba Trianyi Sándor esetje által már kész s a f. hó 15-iki választmányi ülés alkalmával megbíráltatván, némi lényegtelen javítások föltétele mellett el is fogadtatott s díszes aranykeretbe foglaltatva, a zenede helyiségében leendő elhelyeztetése elhatároztatott. Alkalmunk levén e képet megvizsgálni, nézelünk az, hogy a szép reményekre jogosító fiatal művész, tekintethe véve azt, hogy ő a kép eredetét soha sem látván, csupán a fénykép hát másolatára kelle szorítkozni, — a várakozásuk teljesen megfolelt.

Meghaltak: Febr. 9. Hatvan. Domján Sándor 37 éves. Csapón. Özv. Hoosny Andrád Nagy Erzsébet 85 éves. Czepléd. Varga János 21 éves. 10. Csapón. Pap Sándor f. István 2 hetes. Czepléd. Bonóki János I. Eszter 1 1/4 éves. Vargán. Böszörményi Gábor f. Pál 7/12 éves. Pflau Ujlalusi Jánosné Bulog Sára 67 éves. 11. Czepléd. Szoboszlay István I. Sára 13 éves. Pflau. Szeplő Rozália I. Rozália 7/12 éves. Vargán. Gombos Imre I. Mária 1 1/2 éves. Közkórház. Szász Istvánud Tordai Mária 35 éves. 13. Vargán. Fejér Istvánud Németh Julianna 27 éves. Közkórház. Szentjóni András 38 éves. 14. Hatvan. Vetési György I. Eszter 4 hónaposa. Pflau. Szabó Sándorud Varga Zsuzsanna 37 éves. Csapón. Nagy Sándor. 40 éves. Hatvan. Hajdó János I. Erzsébet 6 éves. Csapón. Nagy József f. József 2 1/4 éves. Szentesi János f. András 4 1/4 éves. 15. Csapón. Molnár János f. József 2 hetes. Közkórház. Dohos Dánielud Lovas Zsófia 51 éves. Hatvan. Kálmán István f. István 2 1/2 éves.

Berettyó- és érszabályozási társulat közgyűlése.

(1865. Január 16.)

(Vége.)

7.) Elnök és igazgató jelentik, hogy mind az alsó, mind a felső-osztálybeli kölcsönpénz-szamadások, a külpénztárnokok által, a mult év végével bezárattí rendeltetvén, azok már be is küldettek és a mult évi aug. hó 2-kán tartott korm. választmányi gyűlés által ezen nagy tömegű számadások számvevői felvilágosítálatára kinevezett ideiglenes számvevő — jelenleg is városi számvizsgáló — Kovács István urnak már átadták, ki is azoknak legnagyobb részét már megbírálván és rövid időn bevégzendővén, ezek a mult évi házi- és kölcsönpénztárak felvilágosítálatára kinevezett bizottmányi kiadóknak lennének s az által nevezett számvevő ur munkájához mért tiszteletdíj iránt is javalat tétetnék. — A mult évi aug. hó 2-kán tartott kormányzó-választmányi számvevő iránti intézkedése jóváhagyatván, felkérétek az összes számadások felvilágosítálatára, az 1863. évi márcz. hó 10-kén tartott kormányzó-választmányi gyűlés által, kispépost Huzly Károly ur elnöklete alatt a társulati osztályok számadásainak megvizsgálására kinevezett bizottmány, a számvevő Kovács István ur által beadandó számvevői észrevételek megbírálására s e részbeni munkájának megjutalmazása iránt, a közelebb tartandó kormányzó választmányi és közgyűlésre benu-

tatására. 8.) Az elnök és igazgató jelentik, hogy miután a szabályozási munkák jelenleg és még azután is huzamos ideig, a szalárd-sz-imre és j.-hodosi határokbán folytak, ahová a k.-marjai főbíró és jegyző urak, mint a közgyűlés által megbízott eddigi pénztárnokok kirándulásai aránylag sokkal több időt és költséget igényelnek, sőt saját hivatalos dolgaikban is hátramaradást okoznak, nevezett pénztárnok urak, ezen kölcsönpenzkezelés alól, adandó számadás fentartása mellett, annyivalinkább felmentendők lennének, minthogy az eddigi főbíró Czeller Mihály ur helyett főbíróul más választatván, az eddig, mint bírói állásához köztött kormányzó-választmányi tag által kezelt külpénztár átvételére nézve; különben is intézkedni kell, — mire nézve czélszerűnek látszik, hogy a felső osztálybeli külpénztárnoksággal, az erre már ajánlott és ajánkozott, valamint személyre és vagyonára nézve is elég bizosságot nyújtó jákó-hodosi jegyző Kiss György ur bizatnék meg s e részben az átadás és vevés iránt intézkedés tétetnék. — Ezen javalat helyeseltetvén, a külpénztár szabályszerű s rögtönki átvételére az eddigi pénztárnok uraktól és Kiss György urnak leendő átadására, kormányzó-választmányi tag Dobozy Menyhért és felső-osztálymérnök Szentmihályi Lajos urak oly hozzáadással küldetnek ki, hogy az átadás-vevésről kiállított okmányokat, — ide értvén az átvevő által kiállított biztosításait is, — az elnökség útján, a kormányzó-választmányi és a közelebbi közgyűlésnek bemutatassák; — az új külpénztárnok részére az eddigi nap- és fuvar-díj, a fizetés napjaira 4 frtban o. é. meghagyatván. A külpénztárnokok részére utalványozandó pénzüsszegekre nézve pedig határozatott, hogy azok mindig csak az előre bejelentendő szükséglethez mért mennyiségben történjenek. 11.) Az igazgató felolvastatni kérvén, a felső és alsó osztályokban az 1863. években végrehajtott munkákról, utasítása szerint kidolgozott föjelentéseket: a felvendő tárgyak halmaza miatt, az eredményeknek csak sommás előterjesztése kívánatván, azok a következőkben terjesztettek elő, u. m. A.) A felső osztályban: Maradt az 1862-ik év végével kiásandó és feldolgozandó földtömeg a.) Töltésezésből 31,515 köb öl. b.) Csatornázásból 15,732 köb öl, összesen 47,247 köb öl. Töltés készült az 1863. évből 11,836. 5 1/2 köb öl. Csatornázás 13,162, 3/4 köb öl, összesen 24,999 3/4 köb öl. Ezért kifiztetett 28,434 frt 29 kr. Maradt az 1865-dik évre kidolgozandó 22,108 5/8 köb öl. Megjegyeztetvén, hogy jelenleg a csatorna-mélyítés az j.-hodosi, a töltésezés pedig a sz.-imrei határban folytattatnak. B.) A felső osztályban: Töltésekben és csatornázásban kidolgoztatott az 1863. évből 32,049 4/4 k. öl. Kifizetett: munkabérekre 33,648 frt 39 kr., anyagokra és szerszámokra 360 frt 31 kr., napdíjakra és bérekre 3224 frt 80 kr., összesen 37,233 frt 50 kr. Megjegyeztetvén, hogy az alsó osztály azon vonalán, melyen a szabályozási munkák a társulat költségén és erejével készitendők, már csak részletes kiigazításokat fognak igényelni; — ellenben az alsó részen, a kettős Köröstől a bánrévi pusztáig a közmunkával készitendő munkahatáralék 2842 1/2 köb föld. C.) A z Ernél. A körös-berettyószabályozási járási főmérnökség által — a pocsaji vámházon felül, a Berettyótól kezdve felfelé, a község alatt — ujonnan tervezett s 1862-dik évből készült, közmunkával megkezdett csatornában: 3 szakaszban, kiásatlan maradt 70 f. öl mélyítési munka az 1864-dik évből elkészitett; — ezenkívül az ezen új ússal összefüggésben levő régebben kiásott, de elhagyatott csatornarezében 500 f. öl mélyitett, melyekből 298 3/4 f. öl föld emeltetett ki és azért 236 frt 62 kr fizetett, — a felügyelet 10 frt 50 krba kerülvén. Hátra van még ezen mérnökileg kijelölt csatornában 1800 f. öl mélyítési munka, mely tev szerint 2 1/2 mélységben lenne kiemelendő; — ennek költartalma teszen 811 k. ölet, mely 90 krjával számítva 729 frtba kerülne. Megjegyzendő, hogy ezen munkához 1864-ben is ki volt ugyan Díszegny város 1862. évről hátralékban levő közmunka ereje rendelve, de az ki nem állitattott. — Tudomásul vétetett és a pénz- s munkaerőhez képesti további intézkedéssel, az igazgató bizatott meg.

Vidék.

N. Váradról írják nekünk: „Tausig Károly zongoraművész hangversenyét febr. 6-kán tartotta meg a „fekete sz.“ nagyteremben; nem lehet mondani hogy szép és nagy közönség előtt, mert meggyőzősen bizonyítva is elérhetek volna, de a gyér látogatást a bálók és szűk pénzüsszonyok okozták. Mint márkedvelő közreműködőt e hangversenyben Tausig-Vrabély Szerelma asszony a művész neje, kinek szép játéka s különösen a két zongorán előndott „Hungaria“ című darab, méltán ragadtatta a közönséget viharos tapsra. Hollaki Árpád ur, Petőfinek „pusztai találkozás“ című költeményét szavalt. Másnap a művész Kolozsvár felé vette útját. Kejdetén táncmester által febr. 8-kán tartatott meg a gyermek-bál, amelyben azonban nygok is voltak részt a daadára hogy a táncmester ur nem sajnált minden bálbemenő nőnek egy táncrendet magában foglaló legyőzött emléket adni, mégsem pártoltatott a bál s nem volt a jövődelen annyit, amennyit rendező várt. Hír szerint a bált alatt Molnár György, taglalt összeszedve körutat tesz de N. Váradot is meglátogatja, ahol az „ördög pilulái“ szándékozik a közönségnek bemutatni.

Meghívtás.

Az alföldi iszolta, — földmívelést, ipart és nehézs mesterségeket terjesztő egylet folyó hó 19-kén délután 3 órakor (Széchenyitezőn 1765 sz. u. Jónás-féle szállódban) tisztválasztási közgyűlést tartand, melyre az egylet minden rendes tagja hivatalosan meghívatik.

Kelt Debreczenben, az 1865. évi február hó 1-ső napján tartatott ideigl. választmányi ülésből. Dr. Popper Alajos, ideigl. elnök.

Terménytár.

Debreczen. Febr. 16. (Heti üzleti-szemle.) A tél e héten is érvényesítette fogait; hűsöd és kemény fagy váltogatgatta egymást. A gabona-üzletben uralkodó csend o héten sem szankittott felébe. Nagyobb bevásárlások igen ritkán történnek, szerződésre sincs kedve senkinek. Az e heti behozatal nem volt jelentéktelen, a nehéz, jó minőségű és nyomott áron kínál b uza ügyelemben részesül, a rozs elvél hanyagolva s nehéz, vetékre alkalmas árpa kerestetett; ellenben a zabot és kukoricát nagyon kiálták. A folyó árak következők: tiszta buza 2 frt — 2 frt 40 kr. rozs 1 frt — 1 frt 10 kr. árpa 1 frt — 1 frt 5 kr. zab 75 — 80 kr. kukorica 1 frt 25 — 40 kr. A szalonna ára kereslet következtében szalárdult. Debreczen. Febr. 14. (Kisnyben.) Tiszta buza 2 frt 20 kr. kötszeres 1 frt 60 kr. rozs 1 frt 30 kr. árpa 1 frt 10 kr. kukorica 1 frt 30 kr. zab — frt 90 kr. köles 1 frt 40 kr. Egy mázsa szalonna 20 frt. szénna 1 frt 15 kr. szalma — frt 40 kr. 1 font szalonna 28 kr. disznóhús 10 kr. marhahús 13 kr. 60 9 kr. 1 itese disznóhús 40 kr. Baromvásár. Egy pár jásos okér 150 frt. egy pár vágó tehén 98 frt. negyedű tinó párja 105 frt. harmadű tinó párja 98 frt. rugott borjú párja 50 frt. igás ló párja 60 frt. sertés párja 30 frt. juh párja 10 frt.

Ermitályfalva. A febr. 9-én tartott heti vásárban a termények s élelmi czikkek ára következő volt: Tiszta buza mérője 2 frt 20 kr. kötszeres 1 frt 60 kr. rozs 1 frt 10 kr. tengeri 1 frt 15 kr. árpa 1 frt — kr. zab — frt 70 kr. búkköny — frt — kr. lednek — frt — kr. köles — frt — kr. kása vékaja 1 frt 20 kr. passuly 1 frt 70 kr. kendermag 1 frt 60 kr. kolompér vékaja — kr. lencse itcséje 5 kr. borsó 7 kr. zsir 50 kr. olaj 24 kr. szalonna mássája 25 frt. szalonna sovány 32 kr. sertésbús 14 kr. marhahús 10 kr. hizott liba 2 frt 50 kr. fontja 1 frt 70 kr. három tojás 4 kr. (V.)

Böszörmény. Febr. 13. — T. buza 4 frt — kr. kötszeres 3 frt — kr. rozs 2 frt — kr. árpa 1 frt 80 kr. zab — frt 60 kr. tengeri 1 frt 60 kr. köles 2 frt 40 kr. 1 mázsa szalonna 24 frt. 1 font marhahús 13 kr.

Némás. Febr. 10. — T. buza 2 frt 40 kr. kötszeres — frt — kr. rozs 1 frt 10 kr. árpa — frt 95 kr. zab — frt 60 kr. tengeri — frt 80 kr. köles 1 frt 45 kr. 1 mázsa szalonna 25 frt — kr. 1 font marhahús 13 kr.

Nagyvárad. Febr. 14. — T. buza 2 frt 43 kr. kötszeres 1 frt 70 kr. rozs 1 frt 30 kr. árpa — frt 95 kr. zab — frt 80 kr. tengeri 1 frt 35 kr. köles — frt — kr. 1 mázsa szalonna — frt. szénna — frt — kr. 1 font marhahús 13 kr.

Nyiregyháza. Febr. 11. — A mai napon tartott heti vásárunkon, a gabonaműek következő áron keltek, u. m. tiszta buza: 2 frt 10 — 20 kr. kötszeres 1 frt 40 — 50 kr. rozs 1 frt 10 — 15 kr. árpa 90 kr — frt. zab 70 — kr. tengeri 1 frt — 1 frt 10 — köles 1 frt 10 — 20 kr. kása 2 frt 50 — 70 kr. passuly 3 frt — 3 frt 20 kr. (K. B.)

Bécsi bürse árfolyama.

Február.	13.	14.	15.	16.	17.	
5%-es Metalliques	100 frt.	72.60.	72.50.	72.60.	72.75.	72.60.
5%-es nemzeti kölcsön	100 frt.	79.70.	79.45.	79.50.	79.40.	79.40.
1860 sors. kölcsön	100 frt.	94.25.	94.20.	94.75.	94.70.	94.50.
Hitelintézet részvényei		188.60.	188.70.	189.70.	190.	189.60.
Bankrészvények		805.	807.	809.	809.	806.
Londoni váltók		113.25.	113.15.	112.90.	113.	112.90.
Ezüst	100 frt	112.50.	112.50.	112.35.	112.50.	112.50.
Arany	1 db.	5.35.	5.36.	5.35.	5.35.	5.35. 1/2.

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán, 1864. Deczembe 1-jétől kezdve, további rendelésig.

I. Bécs és Pestről Kassa felé.	óra	perc	naprész	II. Bécs és Pestről Nagyvárad felé.		III. Bécs és Pestről Arad felé.		IV. Kassáról Pest és Bécs felé.		V. Nagyváradról Pest és Bécs felé.		VI. Aradról Pest és Bécs felé.			
				óra	perc	óra	perc	óra	perc	óra	perc	óra	perc	óra	perc
Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este
Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.
Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„
Szolnok . . . . . „	10	27	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„
Pásp.-Ladány . . . . . „	1	26	délu.	Pásp.-Ladány . . . . . „	1	58	délután	Pásp.-Ladány . . . . . „	1	45	délu.	Pásp.-Ladány . . . . . „	1	45	délu.
Debreczen . . . . . „	3	—	„	Debreczen . . . . . „	4	44	„	Debreczen . . . . . „	4	44	„	Debreczen . . . . . „	4	44	„
Nyiregyháza . . . . . „	4	28	„	Nyiregyháza . . . . . „	12	39	délután	Nyiregyháza . . . . . „	12	39	délután	Nyiregyháza . . . . . „	12	39	délután
Tokaj . . . . . „	5	25	este	Tokaj . . . . . „	2	56	„	Tokaj . . . . . „	2	56	„	Tokaj . . . . . „	2	56	„
Miskolcz . . . . . „	7	29	„	Miskolcz . . . . . „	5	—	„	Miskolcz . . . . . „	5	—	„	Miskolcz . . . . . „	5	—	„
Kassa . . . . . ér.	10	34	„	Kassa . . . . . ér.	10	34	„	Kassa . . . . . ér.	10	34	„	Kassa . . . . . ér.	10	34	„
Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este
Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.
Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„
Pásp.-Ladány . . . . . „	1	26	délu.	Pásp.-Ladány . . . . . „	1	58	délután	Pásp.-Ladány . . . . . „	1	45	délu.	Pásp.-Ladány . . . . . „	1	45	délu.
B.-Ujfalu . . . . . „	3	13	„	B.-Ujfalu . . . . . „	4	44	„	B.-Ujfalu . . . . . „	4	44	„	B.-Ujfalu . . . . . „	4	44	„
Nagyvárad . . . . . ér.	4	36	„	Nagyvárad . . . . . ér.	12	39	délután	Nagyvárad . . . . . ér.	12	39	délután	Nagyvárad . . . . . ér.	12	39	délután
Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este
Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.
Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„
Szolnok . . . . . „	11	3	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„
Mező-Túr . . . . . „	12	39	délután	Mező-Túr . . . . . „	2	56	„	Mező-Túr . . . . . „	2	56	„	Mező-Túr . . . . . „	2	56	„
Csanba . . . . . „	2	56	„	Csanba . . . . . „	5	—	„	Csanba . . . . . „	5	—	„	Csanba . . . . . „	5	—	„
Arad . . . . . ér.	5	—	„	Arad . . . . . ér.	10	34	délután	Arad . . . . . ér.	10	34	délután	Arad . . . . . ér.	10	34	délután
Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este
Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.
Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„	Czepléd . . . . . „	9	27	„
Szolnok . . . . . „	11	3	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„	Szolnok . . . . . „	11	3	„
Mező-Túr . . . . . „	12	39	délután	Mező-Túr . . . . . „	2	56	„	Mező-Túr . . . . . „	2	56	„	Mező-Túr . . . . . „	2	56	„
Csanba . . . . . „	2	56	„	Csanba . . . . . „	5	—	„	Csanba . . . . . „	5	—	„	Csanba . . . . . „	5	—	„
Arad . . . . . ér.	5	—	„	Arad . . . . . ér.	10	34	délután	Arad . . . . . ér.	10	34	délután	Arad . . . . . ér.	10	34	délután
Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este	Bécs . . . . . ind.	8	—	este
Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6	25	regg.	Pest . . . . . „	6						

